

حقوقی که به یک تار موبند است

سمیه محمدنیا حنایی-قبل از آن که از در خانه خارج شود، برای بار آخر خودش را در آینه ورنداز کرد. چشمانش را بست و سعی می کرد چهره اش را بعد از کاشت مو، تصور کند. با هزار امید و آرزو به مرکز کاشت مویی رسید که ادعای بیشترین تراکم کاشت را در یک جلسه و با پشتیبانی بیمه ایران داشت. جلسه اول با درد و ترس ناشی از عمل جراحی گذشت و مرد با سر باند پیچی شده به منزل بازگشت. روزها و شب ها درد و سختی های ناشی از مراقبت های بعد از عمل گذشت و نوبت به باز کردن پانسمان سر شد. اما هنگامی که نتیجه

اولیه کاشت را دید، در جا خشکش زد! چیزی از خط رویش دیده نمی شد و در واقع خط رویش پیشانی اش مانند کوه های نقاشی بچه ها شده بود.

برای همین از پزشک معالجش خواست تا دوباره خط رویش مویش را ترمیم کند. پزشک برای پوشاندن مشکل شروع به برداشت از بانک مو کرد و خط رویش را تا حد زیادی ترمیم کرد. هفته های بعد از عمل به کندی می گذشت و مرد برای بهتر و زودتر نتیجه گرفتن شروع به درمان هایی نظیر مزوتراپی و خوردن قرص های تقویتی کرد. همه این ها هزینه های پیش بینی نشده ای را روی دستش می گذاشت. اما بعد از حدود ۶ هفته هنوز به نتیجه دلخواه نرسیده موها شروع به ریزش کرده بود. برای همین به مرکز دیگری برای

مشاوره و ترمیم مراجعه کرد. پزشک آن جا اعلام کرد که کاشت موی اولیه اصلاً موفقیت آمیز نبوده و به دلیل برداشت زیاد از بانک مو در کاشت های ترمیمی پیاپی بانک مو تهی شده است و حتی خودش هم نیاز به کاشت دارد! در حقیقت بعد از ۲ ماه تحمل درد و هزینه حدود ۳۰ میلیون تومانی داشت تبدیل به یک کچل تمام عیار می شد. او برای شکایت از آن چه توسط موسسه کاشت مو به سرش آمده بود به شورای حل اختلاف ویژه جامعه سلامت و پزشکی مراجعه کرد. در این شورا با بیان علل و مستندات پزشکی که از دومین مرکز کاشت مو جمع کرده بود به طرح دعوا پرداخت. گفتنی است چنان چه موهای ریخته شده فرد چه در خط رویش و چه از بانک مو برای همیشه از دست رفته باشد دیه ای برابر با یک انسان کامل دارد.

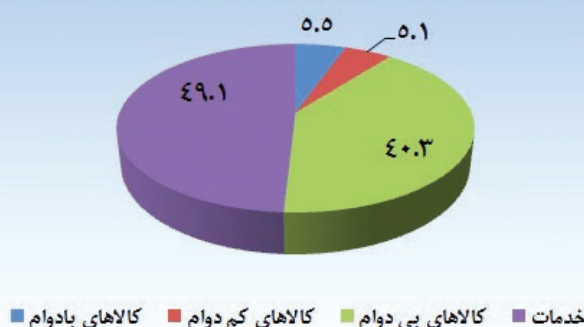
پناه آوردن از پول به کالا

رشد قیمت کالاهای بادوام به مراتب بیشتر از سایر کالاهاست؛ در این گزارش به چرایی این مسئله پاسخ داده ایم؟

محمد حقگو
روزنامه نگار
اقتصادی

رشد قیمت ها در شهر یور امسال، در حالی نسبت به شهر یور پارسال به ۳۴/۴ رسید که شاید قابل تطبیق با قیمت خیلی از کالاهایی که در بازار می بینیم نباشد. به عنوان مثال قیمت مسکن در برخی مناطق کشور تا نزدیک دو برابر هم رشد کرده است. در بازار خودرو هم همین طور. پراید ۱۱۱ که شهر یور پارسال در بازار، حدود ۵۰ میلیون تومان قیمت داشت، شهر یور امسال راه ۱۰۰ میلیون تومان را در پیش گرفت. در مصالح ساختمانی شاخص مانند تیر آهن نیز قیمت ها رشد بسیار بیشتر را نسبت به شهر یور پارسال نشان می دهد. در بازار لوازم خانگی و ... نیز وضعیت کماکان به همین شکل است. با این حال، این سوال پیش می آید که کدام نرخ ها را باید باور کرد؟

متوسط سهم اقلام مختلف کالا از بودجه خانوار

و فروش شان به میزان کالاهای دیگر نیست. اما خرید آن هر دفعه، بودجه قابل توجهی از خانوارها را صرف می کند. بنابراین در دوران تورم و نیز در شرایطی که امکان خرید زود هنگام تر و ذخیره سازی کالاهای کم دوام مثل خوراکی برای خانوار زیاد نیست، جلوانداختن خرید کالاهای بادوام برای مواردی مثل تهیه جهیزیه، فشار بیشتری را به تقاضای این کالاها وارد می کند و این به معنای شکل گیری ریشه دیگری از تورم در این بخش است.

سرمایه ای شدن کالاهای بادوام:

شاید شما هم با این تناقض مواجه شده اید که مثلاً در شرایطی که قیمت ساخت هر متر مربع واحد مسکونی حدود ۴ میلیون تومان است، چرا قیمت هر متر مربع واحد مسکونی آماده، حتی در مناطق متوسط شهری، به چند برابر آن می رسد؟ بخشی از پاسخ به تغییر ماهیت کالاهای بادوام از مصرفی به سرمایه ای بر می گردد. کالاهای سرمایه ای این ویژگی را دارند که قیمتشان، علاوه بر هزینه تمام شده، بر اساس بازده آینده شان نیز تعیین شود. بنابراین در شرایطی که انتظار می رود بر اثر ازدیاد پول و نقدینگی در جامعه، قیمت ها کماکان در آسانسور صعود باشند، بازده دارایی های سرمایه ای، بیشتر و بیشتر از ارزش آن ها با قیمت تمام شده فاصله خواهد گرفت. این تعبیر مصداق همان «قیمت پرانی» هایی است که هم اینک در بازارهای خودرو و مسکن با آن مواجه شده ایم.

با مشاهده روند صعودی قیمت ها، ناخودآگاه به فکر حفظ ارزش دارایی هایمان می افتیم. برای این کار در درجه اول، به سراغ بازار بورس، به عنوان یک بازاری که خرید و فروش در آن، در درجه دوم بازارها را ندارد، می رویم. اما پس از مدتی و (به طور خیلی خلاصه) با اشباع شدن این بازار، سایر بازار دارایی ها که همان کالاها و خدمات هستند، در متن توجه قرار خواهند گرفت. اما چه کالاهایی؟ منطقی این است که ابتدا کالاهایی که دوام و قابلیت نگهداری بیشتر دارند، در اولویت باشند. پس از آن هم نوبت به سایر دارایی های کم دوام تر خواهد رسید. موضوعی که انطباق زیادی با نمودار این گزارش در مورد تورم انواع کالاها از منظر میزان دوام آن ها دارد. البته در این میان نباید غافل شد که بودجه شخصی بسیاری از مردم، کفاف فعالیت در بازارهای سرمایه ای را نمی دهد. بنابراین منطقی است که کم کم این اقشار، بر نامه خرید کالاهای سرمایه ای و بادوام را از لیست خریدهای آتی خود حذف کرده و آن را پس انداز و یا با مصرف بیشتر کالاهای غیر سرمایه ای جایگزین کنند. مانند اتفاقی که در قضیه انصراف از وام مسکن یکم تاکنون رخ داده است.

جلو انداختن خرید کالاهای

بادوام: مسئله دیگر که به نوعی زیرشاخه موارد دیگر است، به داغ شدن پول در زمان تورم بر می گردد. ماهیت کالاهای بادوام به گونه ای است که تعدد خرید

را روشن می کند.

تأثیر مستقیم رشد نرخ ارز:

بدیهی ترین پاسخی که به سوال فوق می توان داد این است. یعنی جنس تولید کالاهای بادوام در کشور ما به گونه ای است که بخشی از نیاز خود را از خارج از کشور تامین می کنند. بنابراین نرخ رشد ارز بر قیمت آن به طور مستقیم تأثیر می گذارد.

تورم مزمن و فزاینده بر اثر رشد

نقدینگی: شاید مهم ترین پاسخ در بیان سوال فوق را بتوان به رشد نقدینگی نسبت داد. این عبارت یعنی رشد نقدینگی را بارها و بارها در رسانه ها شنیده ایم. موضوعی که در سال های اخیر با درصد رشد قابل توجه، روند ثابت و حتی فزاینده ای هم داشته است. رشد نقدینگی در شرایطی که نرخ رشد اقتصاد ما حتی منفی شده، نشان دهنده این است که اگر مثلاً برای خرید ۵ عدد سیب، ۱۰ هزار تومان داشتیم، الان برای خرید ۴ عدد سیب، ۲۰ هزار تومان داریم. در نتیجه ارزش هر سیب بسیار بیشتر از قبل خواهد شد. این یعنی

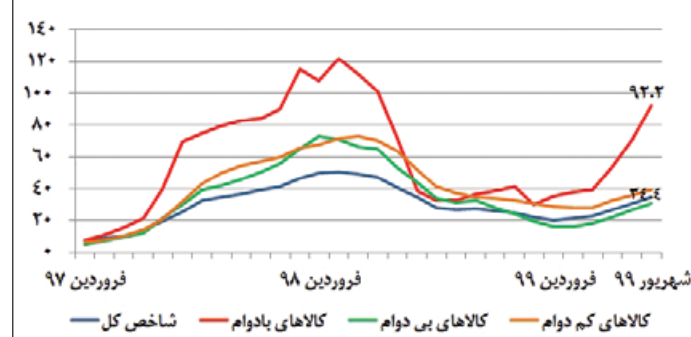
کالاهای بادوام، در راس نگرانی مردم

باید گفت که نرخ هایی که در کوچه و بازار از رشد قیمت ها می بینیم و می شنویم، از نظر آماری نیز تا حد زیادی واقعیت دارند. چرا که نرخ تورم به میانگین قیمت طیف گسترده ای از کالاها و خدمات با سهم های مختلف در سبد مصرفی مردم نسبت داده می شود. در حالی که در پس این نرخ، دسته بندی های آماری مهم دیگری هم مستتر هستند. یکی از مهم ترین این وقایع در ماه های اخیر، تورم کالاهای بادوام است که علی رغم سهم ۵/۵ درصدی این کالاها از مصرف، نگاه خیلی از ماها را به تورم خیره کرده و مقایسه نرخ تورم اعلامی با شهودی را رقم زده است.

در این رابطه گزارش مرکز آمار ایران نشان می دهد که بر خلاف نرخ تورم نقطه به نقطه ۳۴/۴ درصد کلیه کالاها در شهر یور ماه امسال نسبت به شهریور ۹۸، نرخ تورم نقطه به نقطه کالاهای بادوام در حدود ۹۴/۶ درصد! بوده است. نمودار نخست، این موضوع را به خوبی نشان می دهد.

مقایسه نرخ تورم نقطه به نقطه کل کالاها با

گروه های کالایی بر حسب دوام (ارقام به درصد)

دلیل گرانی سرسام آور کالاهای بادوام چیست؟

حال، این سوال پیش می آید که دلیل این همه گرانی کالاهای بادوام آن هم بر خلاف سایر کالاها چیست؟ در این رابطه بررسی ها از جمله نگاهی به نظرات کارشناسان نکات زیر

تورم فزاینده. اما چرا تورم در کالاهای بادوام این قدر با تورم کالاهای دیگر متفاوت است؟ توضیح بخشی از این موضوع به یک رفتارشناسی اقتصادی نیاز دارد. ماجرا هنگامی که اقتصاد کشور با موج فزاینده نقدینگی و تورم مواجه است، به این صورت خواهد بود که ما مردم

شاید شما هم با این تناقض مواجه شده اید که مثلاً در شرایطی که قیمت ساخت هر متر مربع واحد مسکونی آماده، حتی در مناطق متوسط شهری، به چند برابر آن می رسد؟ بخشی از پاسخ به تغییر ماهیت کالاهای بادوام از مصرفی به سرمایه ای بر می گردد. کالاهای سرمایه ای این ویژگی را دارند که قیمتشان، علاوه بر هزینه تمام شده، بر اساس بازده آینده شان نیز تعیین شود.